

Pistolet maszynowy Błyskawica

9 mm Pistolet maszynowy Błyskawica

Historia konstrukcji

W Polsce warunkach konspiracji produkowano różne rodzaje broni jednym z typów były pistolety maszynowe. W drugiej połowie 1942 roku inżynierowie Wacław Zawrotny i Seweryn Wielanier wzorując się na niemieckim pistolecie maszynowym MP 40 i brytyjskim pistolecie maszynowym Sten Mk. II zaprojektowali pistolet maszynowy, możliwy do fabrykowania w warunkach konspiracyjnych, dlatego też poszczególne części były łączone ze pomocą gwintów hydraulicznych i wkrętów. Dokumentacja techniczna została wykonana w okresie styczeń kwiecień 1943 roku a prototyp został wykonany w sierpniu lub wrześniu 1943 roku.. Próbne strzelania były przeprowadzone w lasach w okolicy Zielonki. Odbyła się również dość niecodzienna prezentacja walorów broni w Warszawie. W konspiracyjnym lokalu na ulicy Niecałej konstrukcja została zaprezentowana dowódcy Kedywu płk. Augustowi Emilowi Fildorfowi ps. Nil., który wyraził żal ze nie można przestrzelać pistoletu. Jeden z podkomendnych zaproponował, by broń przestrzelać na placu Teatralnym. Wczesnym popołudniem na trawniku pomimo wielu przechodniów oddano próbną serię.

Żołnierz Armii Krajowej uzbrojony w Błyskawicę podczas Powstania Warszawskiego

Dokumentacja techniczna została wykonana w okresie od stycznia do kwietnia 1943 r. Prototyp był gotowy w sierpniu lub wrześniu 1943 r. Próby prototypu odbyły się w pobliżu Zielonki. Następnie prototyp zaprezentowano komendantowi Kedywu AK płk. Augustowi Emilowi Fieldorfowi. Po skierowaniu pistoletu maszynowego Zawrotnego i Wielaniera do produkcji seryjnej, do końca listopada opracowano pełną dokumentację techniczną. W listopadzie pistolet maszynowy otrzymał nazwę Błyskawica. Pochodziła ona od trzech błyskawic wyciętych na stopce kolby (miały one podobny kształt jak znak firmy Elektrit).

Błyskawice były montowane i przystrzeliwane w produkującym siatki ogrodzeniowe warsztacie Franciszka Makowieckiego, przy placu Grzybwskim 3/5 na tyłach kościoła w piwnicy. Pierwsza partia prototypowa liczyła pięć egzemplarzy. Po testach Kedyw zamówił następne 100 sztuk, a później jeszcze dalsze 300 sztuk. Do lipca 1944 r. wykonano 600 egzemplarzy, a w momencie wybuchu powstania warszawskiego były gotowe części następnych stu egzemplarzy. Po wybuchu powstania warszawskiego pistolety montowano w piwnicy na rogu ulic Sienkiewicza i Boduena, gdzie wykonano około 40 egzemplarzy. Łącznie wykonano ok. 700 sztuk tego pistoletu maszynowego.

Muzeum Wojska Polskiego

W wielu opracowaniach broń tę niepoprawnie określa bądź opisuje się jako niemiecki pistolet maszynowy dla Volkssturmu MP 3008 w odmianie produkcji firmy Blohm und Voss czy niemieckie naśladownictwo stena. Także wiele opracowań (m.in. M. Adamczyk "Pistolet maszynowy PM-63", Warszawa 1972; S. Torecki "1000 słów o broni i balistyce", Warszawa 1982; Z. Mendrygał "Arsenał Bellony", Warszawa 1977 czy "Encyklopedia Techniki Wojskowej", Warszawa 1978) zawiera ilustracje błędnie podpisane jako przedstawiające "Błyskawicę", a także błędne dane dotyczące tej broni.

Opis konstrukcji

Pistolet działał na zasadzie odrzutu zamka swobodnego, strzelanie z zamka otwartego. Zasilanie odbywało się z dwurzędowego pudełkowego magazynka mieszczącego 32 naboje umieszczonego pod komora zamkową, magazynek taki jak w Stenie. Przed spustem, osłoniętym kabłąkiem, znajdował się języczek bezpiecznika. Broń wyposażona w stałe mechanizmy celownicze: celownik przeziernikowy i muszkę. Pistolet strzelał tylko ogniem ciągłym co uprościło konstrukcję, wpłynęło jednak na zwiększone zużycie amunicji. Broń była wyposażona w chwyt pistoletowy i składaną kolbę wykonaną z dwu płaskowników i zakończoną stopką. Dużą zaletą broni była wysoka portatywność ułatwiająca przenoszenie pistoletu np. pod płaszczem. Nazwa broni wywodzi się od chropowatych strzałek, które miały zwiększyć przyczepność stopki do ramienia – błyskawic umieszczonych na stopce kolby.

Podstawowe dane taktyczno-techniczne

- Organizacja: Polskie Państwo Podziemne
- Rodzaj broni: pistolet maszynowy
- Prototypy: 1943
- Produkcja: 1943–1944
- Wyprodukowano: od ok. 700 do 1500 egz. (różne dane, jednak tej pierwszej liczbie wyprodukowanych egzemplarzy

bardziej prawdopodobne)

- Kaliber: 9 mm
- Zastosowany nabój: 9 × 19 mm Parabellum
- Magazynek: pudełkowy, 32 naboje
- Wymiary konstrukcji:
- Długość – 556 mm z kolbą złożoną,, 730 mm z kolbą rozłożoną
- Długość lufy – 197 mm
- Masa broni: 3,22 kg bez założonego magazynka
- Szybkostrzelność teoretyczna: 550–650 strz./min.
- Zasięg skuteczny: do 150–200 metrów, praktyczna 100-150 metrów

Bibliografia

1. Karabiny karabinki i pistolety maszynowe Encyklopedia długiej broni wojskowej XX wieku – Żuk Aleksandr B.
2. Witold Głębowicz, Roman Matuszewski, Tomasz Nowakowski: Indywidualna broń strzelecka II wojny światowej, Warszawa 2010
3. Muzeum Wojska Polskiego
4. https://pl.wikipedia.org/wiki/Pistolet_maszynowy_B%C5%82yskawica